

prima instanță: O. Melniciuc
instanța de apel: N. Cernat
A. Pahopol, L. Bulgac

dosarul nr. 3ra-994/15

DECIZIE

05 august 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Tatiana Vieru, Iuliana Oprea

Ion Corolevschi, Ion Druță

examinând recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu
răspundere limitată “Tecapro” împotriva Inspectoratului de Stat pe mun. Chișinău cu
privire la contestarea actului administrativ,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2015

c o n s t a t ă

La 05 decembrie 2013 societatea cu răspundere limitată „Tecapro” (S.R.L. „Tecapro”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău (I.F.S. mun. Chișinău) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a menționat că, la 22 octombrie 2013 i-a fost prezentat spre cunoștință Actul de control nr. 5-65762 din 17.10.2013 întocmit de către I.F.S. mun. Chișinău în rezultatul controlului fiscal efectuat la sediul S.R.L. „Tecapro” prin metoda verificării totale.

Relevă că, prin actul de control nominalizat supra, I.F.S. mun. Chișinău a depistat încălcări cu privire la neeliberarea bonurilor din mașina de casă și control de către S.R.L. „Tecapro” prevăzut de art. 8 pct. 2 lit. c) din Codul Fiscal, determinarea incorectă a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător prevăzut de art. 24 alin. (1) din Codul fiscal precum și presupuse încălcări a legii cu privire la antreprenoriat.

Notează că, la 28 octombrie 2013 a depus dezacordul pe marginea actului de control emis, prin care s-a argumentat ilegalitatea acestuia și consideră că este susceptibil anulării.

Susține că, la 12 noiembrie 2013 a recepționat decizia nr. 3326/1/4 emisă de I.F.S. mun. Chișinău pe marginea dezacordului înaintat, care la fel este nefondat și bazat pe interpretarea eronată a legislației.

Afirmă că, întru respectarea procedurii prealabile, la 14 noiembrie 2013 a depus contestație pe marginea deciziei I.F.S. mun. Chișinău nr. 3326/14 din 12 noiembrie 2013, iar la 28 noiembrie 2013 a primit refuz la contestația depusă.

Solicită anularea actului de control nr. 5-659762 din 17 octombrie 2013, deciziei I.F.S. mun. Chișinău nr. 3326/1/4 din 12 noiembrie 2013 și a deciziei I.F.S. mun. Chișinău nr. 727 din 26 noiembrie 2013 în partea încălcărilor nominalizate.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 05 august 2014 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L. „Tecapro”, s-a anulat decizia nr. 3326/1/4 din 12 noiembrie 2013 emisă de Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău asupra cazurilor de încălcare a legislației comisă de către S.R.L. „Tecapro” ca ilegală, în rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2015 s-a respins apelul declarat de I.F.S. mun. Chișinău ca lipsit de temei, s-a concretizat hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 05 august 2014 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de S.R.L. „Tecapro” împotriva I.F.S. mun. Chișinău privind anularea deciziei nr. 3326/1/1 din 12.11.2013 asupra cazurilor de încălcare a legislației comisă de către S.R.L. „Tecapro” după cum urmează: s-a anulat decizia I.F.S. mun. Chișinău nr. 3326/1/1 din 12.11.2013 în partea prin care: s-a încasat impozitul pe venit diminuat pentru perioada anului 2012 care urmează a fi transferat la contul 111/21010130, beneficiar Ministerul Finanțelor, Trezoreria de Stat, TRZMD2X, contul bancar 33114001, s-a încasat suma de 207197 lei, taxa pe valoare adăugată diminuată care urmează de transferat la contul 11501010130, beneficiar Ministerul Finanțelor, Trezoreria de Stat, TRZMD2X, contul bancar 33114001, s-a încasat suma de 473769 lei, sancțiune pecuniară în mărime de 10% la sută din sumele plătite prin intermediar, aplicată conform prevederilor art. 10 alin. (5) din Legea nr. 845-XII din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, În rest decizia I.F.S. mun. Chișinău nr. 33262/1/1 din 12.11.2013 s-a menținut.

La data de 01 iunie 2015 I.F.S. mun. Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2015, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, decizia instanței de apel a fost emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și normelor de drept procedural, în special a Codului fiscal și a Codului de procedură civilă.

Afirmă că, instanța de apel nu a motivat în nici un fel respingerea argumentelor și probelor invocate de I.F.S. mun. Chișinău în susținerea poziției sale prin ce a privat recurentul de posibilitatea de a cunoaște motivele reale ale respingerii acțiunii și de posibilitatea de a reacționa în propria cale de atac împotriva soluției adoptate de instanța de judecată.

Susține că, încălcările legislației sesizate prin actul de control nr. 5-659762 din 17 octombrie 2013 și-au găsit justificare prin argumentele și probele prezentate în acest sens.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de I.F.S. mun. Chișinău urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel cu restituirea

pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Conform art. 241 alin. (2), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărîrii se evidențiază separat în textul acesteia. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărîrii.

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Colegiul menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărîre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărîrea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judiciar, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Instanța de recurs consemnează că, Codul de procedură civilă consacră principiul general potrivit căruia orice hotărîre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii justițiabililor cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

În virtutea controlului judecătoresc declanșat la cererea participantului la proces hotărârile judecătorești emise cu încălcarea normelor de drept material și procedural pot fi reformate și corectate de instanțele ierarhic superioare. Totodată, concepția controlului judecătoresc exercitat de instanțele judecătorești nu constituie o activitate arbitrară ci este subordonată unor reguli stricte prescrise de Codul de procedură civilă.

Astfel, legiuitorul a instituit într-o formulă clară la art. 385 din Codul de procedură civilă, volumul împuternicirilor de care dispune instanța de apel în cazurile examinării unui apel declarat de un participant la proces împotriva unei hotărâri judecătorești emise de prima instanță. Norma menționată poate fi catalogată ca avînd caracter exhaustiv luînd în considerare principiul potrivit căruia în materia raporturilor procesual-civile este permis doar ceea ce este prescris expres de lege precum și în lipsa unei dispoziții care ar extinde lista împuternicirilor.

La caz, analizînd motivarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2015 se atestă că argumentele apelantului I.F.S. mun. Chișinău au fost respinse ca neîntemeiate de către instanța de apel, soluție reflectată în dispozitivul actului de dispoziție judecătorească menționat. La acest capitol, corespunderea părții motivate cu dispozitivul deciziei instanței de apel nu lasă loc de interpretare asupra soluției adoptate de instanță, care în corespundere cu dispoziția art. 385 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă urma să dispună menținerea hotărârii primei instanțe, ca fiind unica soluție legală posibilă. Însă contrar normei citate, instanța de apel pronunță dispozitivul deciziei sale într-o formulă de concretizare a hotărârii primei instanțe opțiune nereglementată de legislația procedural-civilă.

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs este în imposibilitate să determine opțiunea certă și concretă adoptată de instanța de apel, fie de respingere a apelului și de menținere a hotărârii primei instanțe fie una din cele prevăzute expres la art. 385 din Codul de procedură civilă. Sintagmele “menține” și “concretiza” nu sunt echipolente și nici sinonime, iar respingerea căii de atac de către instanța superioară în privința hotărârii primei instanțe nu îngăduie modificarea sau concretizarea acesteia, ea rămînînd intangibilă după sens și conținut. Or, în decizia Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2015 se face referire la decizia I.F.S. mun. Chișinău nr. 3326/1/1 din 12.11.2013 care nu se regăsește la materialele cauzei, în speță obiect de examinare în instanța de apel a constituit decizia I.F.S. mun. Chișinău nr. 3326/1/4 din 12.11.2013.

În altă ordine de idei, omisiunea primei instanțe de a expune în dispozitivul adoptat soluția concretă proiectată din partea motivată poate fi corectată de instanța de apel doar în condițiile admiterii apelului și respectării principiului neagravării situației în propriul apel.

În lumina celor menționate și dat fiind faptul că, instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și procedural la soluționarea pricinii precum și a emis o decizie a cărei motivare contravine dispozitivului acesteia, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, cauza urmează a fi rejudecată de Curtea de Apel Chișinău de un alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminînd pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2015 emisă în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată “Tecapro” împotriva Inspectoratului de Stat pe mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tatiana Vieru

Iuliana Oprea

Ion Corolevski

Ion Druță